

tia neceſſaria: unde iudico ſufficere Veſperam diei, in quo habenda concio, integrum, quo habetur, diem & Horas ſequentis marutinas. Quod ſi Concionator plus aliquid exigit, indulgendum ipſi, qui circa hoc ſuam debet conſcientiam conuenire. Neque videtur illi tuta, ſi cum potuerit Concionem, opportunè diſponere, id in proximos dies conſulò reiecit, indulgentiã prædictã fruatur. Si autem id bonã actum fide, non eſt cur circa obligationem aut non accipiendi, aut reſtituendi diſtributiones acceptas ſtimuletur. In his enim bona fides attenditur, vt in caſu alio dictum à Bonacina Diſput. 2. de Officio diuino. Queſt. 5. Puncto 4. num. 16. & à pluribus apud Barboſam in Remiſſionibus ad Tridentinum Seſſione 24. Cap. 12. §. Si ignarus. Et ſtandum conſuetudini, à Dom. Machado Tomo 2. pag. 193. col. 1. in fine.

Bona fides ut ſumatur.

Illius munus.

Ex defectu an obligatio reſtitutionis.

Statuitur illa.

P. Leſſius.

Quid pro Indici.

De Canonico Doctorali.

83 **I**llius eſt munus, Eccleſiæ, in qua eſt inſtitutus, iura defendere, Eccleſiæ autem nomine Capitulum etiam venit, cuius & iuribus defendendis, licet contra Episcopum agatur, debet operam ſedulam adhibere. Quod quidem ſi non faciat, peccat mortaliter, quia officio ſuo deſt in materia graui. Sed dubitari poteſt an ſit obligatus ad reſtitutionem: videtur enim obligatio dicta, eſſe grauis, non tamen onus illud habere; quia cum Canonici diuinis aſſiſtant officiis, id ſua aſſiſtentia lucratur, quod Canonici alij, & ita integram Præbendam: ergo non aliam quam illi obligationem contrahit, atque ita inxegre, ſicut alij, lucrari poteſt, idque ſine onere aliquo reſtitutionis. Nihilominus dicendum ad reſtitutionem teneri, non equidem portionis alicuius diſtributionum, quæ aliis debeat accreſcere, quia non minus quam illi, diuinis interſeruit officiis: ſed Eccleſiæ, in xta damnum, quod perpeſſa illa ex neglectã defenſione. Obligatio namque prædicta ex iuſtitia eſt, cum ſit ratione officij, iuxta ea, quæ Doctores tradunt in materia reſtitutionis, vt ſæpius diximus, & videri pro eo poteſt ſpecialiter P. Leſſius Lib. 2. Cap. 32. num. 16. vbi ita ſcribit: *Aduerte eum, qui aliquam adminiſtrationem ſuſcepit, videri ſe tacite ad duo obligare. Primo, Ad curandum vt ſua negligentia nullum damnum detur; & ad hoc ſe obligat lege iuſtitia, ita vt teneatur ad reſtitutionem, ſi non præſtiterit. Secundo, Quod promouebit commoda eius, cui per officium ſeruit, in omnibus, quantum commodè poterit &c.* Neque ratio adducta virget: quia licet verum ſit Canonici dictum integre diſtributiones lucrari & Præbendæ emolumenta, aliunde eſt ad officij curam obligatus, ex cuius neglectu damnum emergere poteſt, quod reſarcire tenetur. Sicut Theſaurarius Eccleſiæ ſimiliter Præbendam percipit: ſi tamen per eius negligentiam res Eccleſiæ pereant, aut detrimentum ſubeant, ad reſtitutionem in foro conſcientiæ tenetur. Neque propterea peioris conditionis eſt, quam Canonici alij, forſitan illitterati: quia officium illius valde honorificum eſt, & cum eo onere ab ipſo ſuſceptum, qui, ſi eo titulo Præbendam non fuiſſet adeptus, in gradu fortè inferiori remanuiſſet. Et hæc quidem Doctoralibus omnibus communia ſunt, circa quæ

Indicos ex eo peccare frequentius accidet, quod Episcopis ſe contrarios oſtendere vereantur, qui ob vaſtiſſimam ab Apoſtolica Sede diſtantiam, plus ſibi quam oporteat ſolent aſſumere poteſtatis. Sed conſcientiæ negotium humanis timoribus præhabendum.

De Canonico Scripturario.

84 **C**onuenientiſſimum ſacra Scripturæ ſtudio, unde & à Concilio Tridentino Seſſione 5. Cap. 1. ſingulariter commendatum, vt & Magiſtri illius eſſent, & qui ſtudent ipſi, priuilegiis peculiaribus fruereſſent. Quomodo autem dum legunt pro præſentibus habeantur dictum numer. 51. Neque obſtat Declaratio Cardinalium circa Cap. 12. Seſſionis 24. die 27. Februarij 1585. iuxta quam tertia pars diſtributionum detrabenda dicitur, quando Præbenda ex illis conſtat. Statim enim ſequitur alia fauorabilior pro ſtudentibus, quibus non debent Profeſſores poſthaberi. Licet alia etiam extet die 23. Septemb. 1595. aperte contraria, quæ varietas indicat non eſſe in hoc multum curandas illas, dum firmum aliquid non fuerit ſupremã auctoritate conſtitutum. Sed quid faciendum, ſi contingat auditorum numerum non ad eſſe, eò quod in Vniuerſitatibus ciuitatum earumdem Cathedra peculiaris ſit, quam certis debeant adire temporibus, qui gradus ſunt in Theologiã quolibet obtenturi? Id equidem, vt Episcopum cum Capitulo circa hoc deliberent ne titulus iſte ſine ſubſtantia ſit. Conſilium enim Capituli circa hoc adhibendum ex Concilio Tridentino habetur citato Capite: neque enim ſi ſerid id agatur, modus deerit vt competens audientium numerus colligatur. Quod ſi deliberatione habitã, & medijs adhibitis res non ex voto ſuccedat, vacabit ab ea functione Canonici, ſicut Doctoralis vacat, quando nihil, quod defendi aut promoueri oporteat, occurrit. Neque enim Canonici talis panem gratis comedit, quandoquidem ſicut alij ad aſſiſtentiam eſt in diuinis obligatus. Non eſt autem penitus abiicienda cura, eò quod ſemel deliberatione adhibita nihil eſt obtentum, ſed pro temporum opportunitate id de nouo præſtandum, quod ad finem à Concilio intentum conducere videatur.

Quomodo lucratur non aſſiſtem.

Quid ſi auditores deſint.

De Canonico Pœnitentiario.

85 **O**fficium hoc in Eccleſiis Cathedralibus ex Decreto Concilij Tridentini proceſſit Seſſione 24. Cap. 8. de Reformat. Vbi ſic habetur: *In omnibus etiam Cathedralibus Eccleſiis, vbi id commodè fieri poterit, Pœnitentiarius aliquis cum vnioune Præbendæ proximè vacaturæ ab Episcopo inſtituatur, qui Magiſter ſit vel Doctor aut Licentiatus in Theologia, vel iure Canonico, & annorum quadraginta, ſeu alius qui aptior pro loci qualitate reperitur: qui dum Confefſiones in Eccleſia audit, interim præſens in Choro conſecratur. Sic Concilium. Quod autem Præbenda dicta per concurſum danda ſit, ab Urbano eſt Octauo diſpoſitum, & ita in Hiſpania, & in Indijs, licet non in omnibus Eccleſiis, præſtatur. Habet autem Pœnitentiarius dictus*

Præbenda Pœnitentiaria inſtitutio.

Concilium Tri.

Eſt eo ipſo approbatus Et probabile habere caſus Episcopis reſeruat.

Promotus approbatus manet.

Vide Tit. 12. n. 190.

Circa diſtributionem lucrum adiuuantur aliqua.

dictus ex vi prouiſionis ſuæ abſolutam approbationem, vt poſſit Diceceſanorum omnium Confefſiones audire. Quod autem ex vi illius non habeat caſus reſeruat Episcopis, cum multis probat Diana Parte 9. Traçt. 8. Reſolut. 11. §. 12. niſi vbi fuerit legitime probata conſuetudo. Oppoſitum autem eſt probabile. Et quidem tantus ſufficienciæ & auctoritatis apparatus, qualis à Concilio in Pœnitentiario requiritur, ad aliquod ſpeciale miniſterium videtur deſtinatus: quale non eſt ordinaria audiendi Confefſiones facultas, quæ cuilibet mediocriter inſtructo Clerico concedi ſolet, quales multi in Cathedrales conſuunt. Neque quod ex officio id habeat tanti ſine præſatis requiſitis adſunt. Nullum ergo apparet aliud præter dictum: vt ſit quidem qui præſata habeat, & ad quem etiam pro abſolutione à reſeruat poſſit reſcurſus haberi, ne Diceceſani cogantur ſemper Episcopum adire, quod non facile eſſe ſolet. In qua Summi Pœnitentiarij ſimilitudo ſeruat comparatione Pontificis; licet in iſto circa multa alia poteſtas inueniatur. Quæ quidem ratio magni eſſet profectò momenti, niſi ſacra Congregationis Cardinaliũ Declarationes viderentur obſtare. Illud certius Pœnitentiarium ad aliam Præbendam aſſumptum, approbatum ad audiendas Confefſiones Diceceſanorum omnium remanere, ſicut Parochus dimiſſo officio, iuxta probabilem ſententiam, pro qua Auctores apud Dianam Parte 1. Traçt. 11. Reſol. 8. & Parte 5. Traçt. 12. Reſolut. 47. Et in Pœnitentiario quidem ratio videtur eſſe maior, quia illius ſufficiencia illuſtrioribus testimonijs innitur, ſecundum qualitatem eorum, quæ pro huiusmodi Præbendâ requiruntur. Vnde & qui tempore Paſchæ eidem conſtitetur, præcepto Eccleſiæ ſatisfacit, vt declarauit ſacra Cardinalium Congregatio, quæ eſt vltima circa Cap. citat. Approbatio autem ſine iuriſdictione intelligenda eſt, ſicut de Parochis Doctores notant, dum à Parochis alijs ad audiendas Paræcianorum Confefſiones adhibentur, & generaliter de approbatione ſine ſpeciali ouium designatione, & ita à Parochis delegari illis iuriſdictione poteſt, & per Bullam Cruciatam aut Iubilæum eligi.

86 Et lucrari illud diſtributiones poſſe, dum Confefſiones in Eccleſia audit, iam ex Concilio vidimus. Circa quod Primò adnotandum id, quod de Canonico Magiſtrali. num. 82. dictum; non poſſe ſcilicet illum præparationem Concionis in dies proximæ eidem ex induſtriã reiciere, vt ſe illos habeat cum lucro à labore Chori feriatos: ita & Pœnitentiarium non poſſe tutã conſcientiã Confefſionum auditionem, quæ præmitti commodè potuit aut differri, tempori aſſiſtentia ſeruare. Licet poſſit federe expectans, vt ait Trullench Lib. 1. Cap. 8. Dub. 12. §. 2. numer. 1. Secundo, Quod licet Concilium de Confefſionibus in Eccleſia auditis loquatur, id non debet ad Eccleſiam Cathedralẽ arçtari, quia expedire poterit vt alibi audiantur. Immo neque neceſſarium eſſe in Eccleſia audit; quia infirmus vocare Pœnitentiarium poteſt; & cum id ad eius munus pertineat, propter quod, dum in Eccleſia audit, præſens habetur, idem eſt de caſu dicto, & ſimilibus dicendum. Vnde circa hoc non eſt

audiendus Trullench ſuprà id negans. Sed Dom. Mochadus poſt hæc ſcripta viſus ſuprà pag. 190. Col. 1. Poſita eſt autem auditio in Eccleſia, quia ibi ordinaria eſſe auditio ſolet. Quemadmodum Bonifacius Octauus in adducta ſæpius Conſtitutione de Clericis non reſidentibus, tres cauſas excepit, propter quas licet abſentibus diſtributiones quotidianas obtinere; nec tamen propterea alia ſunt rationabiles excludendæ, vt aduertit Bonacina Diſputat. 2. de Officio Queſt. 5. Puncto 6. num. 4. Addo inſuper Pœnitentiarium in Indijs debere linguam Indorum callere, quia generalis Confefſarius eſt, & in oppoſitione hoc attendendum, vt ceteris paribus in linguã peritor præferatur. Quod equidem & in Magiſtrali deberet attendi, quia generalis magiſter eſt, & ad illos eius magiſterium oportet extendi, qui Indiarum portio præcipua ſunt, & qui illo maxime videntur indigere. Videantur diuerſæ Declarationes ſacra Congregationis Cardinalium circa Pœnitentiarium ad citatum Caput, & præſertim reſponſio ad Episcopum Abulenſem iuxta quam debet Pœnitentiarius pro fructu Declarationis peccata conſiderari volentium, aſſiſtere certis horis opportunis in loco & Sede, pro Episcopis, ad quem hoc ſpectat, arbitratu. Et videndus etiam Zerola. Verb. Pœnitentiarius.

De Scholiarcha, & Cantore.

87 **D**e illis ſic in Limenſi Concilio Act. 3. Pro illis Cap. 29. Cum Beneficium deur propter Officium, munusque Scholaſtiam obtinentis in Cathedralibus ſit docere litteras, Cantoris verò cantum Eccleſiaſticum. Cümque tam Concilij Tridentini Generalis, quam Superioris Provincialis, id fieri Decreto ſancitum ſit: ſtatim in noſtra Provinciã poſthac, vt Scholaſticus perlegat Lectionem, quam ei ſuis Præſul indicat, & Cantor doceat rationem cantus: idque vterque exequatur intra decem dies, ex quo ſtatuti notitiam ceperit. Quod ſi in Seminario puerorum erigendo ſuo fungatur munere, eo ipſo ſit liberi à contributione pro dicto Seminario. Hæc Concilium, de quibus Concilium Limenſe Secundum Seſſione 2. Cap. 75. Concilium autem Tridentinum circa Scholiarcham Seſſione 23. Cap. 18. de Reformat. vbi de Seminarij erectione, ſic ſtatuit: *Deinde, vt cum minori impenſã huiusmodi Scholis inſtituendis prouideatur, ſtatuit ſancta Synodus, vt Episcopis, Archiepiscopis, Primates, & alij locorum Ordinarij, Scholaſticis obtinentes, & alios, quibus eſt Lectionis munus annexum, ad docendum in ipſis ſcholis inſtituendos, per ſe ipſos, ſi idonei fuerint, alioquin per idoneos ſubſtitutos, ab eiſdem Scholaſticis eligendos, & ab Ordinarijs approbandos, etiam per ſubtractionem fruuctuum cogant & compellant. Quod ſi iudicio Episcopis digni nõ fuerint, alium qui dignus ſit, nomen, omni appellatione remotã, quod ſi neglexerint, Episcopis ipſo deputet. Docebunt autem prædicti quæ videbuntur Episcopo expedire. De cetero verò Officia, vel dignitates illæ, quæ Scholaſtice dicuntur, non niſi Doctoribus, vel Magiſtris, aut Licentiatis in ſacra pagina, aut in iure Canonico, & alijs perſonis idoneis, & qui per ſe id munus expleant, conſerantur: & aliter facta prouiſio nulla ſit; non obſtantibus quibuslibet priuilegijs & conſuetudinibus, etiam in memorabilibus. Sic ibi.*

Concilium Trident.